

“CENNET RAMAZAN AYI İÇİN

HAZIRLIK YAPAR”

Bismillâhirrahmânirrahîm.

el-Hamdülillahi rabbi'l-âlemîn. Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîhi alâ külli hâlin ve fî külli hîn. Vessalâtu vesselâmu salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne senedinâ ve mededinâ ve üsvetine'l-haseneti Muhammedini'l-Mustafâ ve alâ âlihi ve sahibihî ve men tebi'âhû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emmâ ba'd:

Ruviye an ibni abbasin radiyallahu anhümâ ennehû semi'a rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem yekûlü.

Uzun bir hadîs-i şerîfi bu akşam tamamlamaya gayret edeceğiz. Tamamlanmazsa yarına tamamlamaya niyet ederiz. Vakit çok uzarsa yarısında bırakırız. “Abdullah b. Abbas radiyallahu anhümâ'nın naklettiğine göre, “Abdullah b. Abbas radiyallahu anhümâ demiş ki, Resûlullah'tan şöyle dediğini işttim.”

Peygamber *sallâllahu aleyhi ve sellem* Efendimiz diyor ki;

إِنَّ الْجَنَّةَ لَتُنَجَّدُ وَتُزَخْرَفُ مِنَ الْحَوْلِ إِلَى
الْحَوْلِ لِدُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ، فَإِذَا كَانَتْ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ
شَهْرِ رَمَضَانَ هَبَّتْ رِيحٌ مِنْ تَحْتِ الْعَرْشِ يُقَالُ لَهَا
الْمُثِيرَةُ، تُصَفِّقُ وَرَقَ أَشْجَارِ الْجَنَّةِ وَحَلَقَ الْمَصَارِيحِ،
فَيَسْمَعُ لِذَلِكَ طِينٌ لَمْ يَسْمَعْ السَّامِعُونَ أَحْسَنَ مِنْهُ،
وَتَجِيءُ الْحُورُ الْعَيْنُ حَتَّى تَقِفَ بَيْنَ يَدَيْ شُرَفِ
الْجَنَّةِ فَيُنَادِينَ: هَلْ مِنْ خَاطِبٍ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
فِي زَوْجِهِ؟ ثُمَّ يَقُلْنَ: يَا رِضْوَانُ، مَا هَذِهِ اللَّيْلَةُ؟
فَيُجِيبُهُم بِالتَّلْبِيَةِ، ثُمَّ يَقُولُ: يَا خَيْرَاتُ حِسَانُ، هَذِهِ
شَهْرُ رَمَضَانَ، فَتَحَتْ أَبْوَابَ الْجَنَانِ أَوَّلُ لَيْلَةٍ مِنْ
لِلصَّائِمِينَ مِنْ أُمَّةٍ أَحْمَدَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
ثُمَّ يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: يَا رِضْوَانُ، افْتَحْ بَابَ
الْجَنَانِ، يَا مَالِكُ، أَغْلِقْ أَبْوَابَ النَّارِ عَنِ الصَّائِمِينَ

مِنْ أُمَّةٍ أَحْمَدَ عَلَيْهِ أَفْضَلُ الصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ، يَا جَبْرِيلُ
اهْبِطْ إِلَى الْأَرْضِ فَصَفِّدْ مَرَدَّةَ الشَّيَاطِينِ وَغُلِّهِمْ
بِالْأَغْلَالِ، ثُمَّ اقْدِفْ بِهِمْ فِي لُجَجِ الْبِحَارِ حَتَّى لَا
يُفْسِدُوا عَلَى أُمَّةٍ حَبِيبِي صِيَامَهُمْ قَالَ: وَيَقُولُ اللَّهُ
عَزَّ وَجَلَّ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ثَلَاثَ مَرَارٍ:
هَلْ مِنْ سَائِلٍ فَأُعْطِيهِ؟ هَلْ مِنْ تَائِبٍ فَأَتُوبَ عَلَيْهِ؟
هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَأَغْفِرَ لَهُ؟ مَنْ يُقْرِضِ الْمَلِيءَ غَيْرَ
الْمُعْدِمِ، وَالْوَفِيَّ غَيْرَ الْمَظْلُومِ؟ قَالَ: وَلِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فِي
كُلِّ يَوْمٍ مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ عِنْدَ الْإِفْطَارِ أَلْفُ أَلْفِ
عَتِيقٍ مِنَ النَّارِ، فَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ الْجُمُعَةِ وَيَوْمُ
الْجُمُعَةِ أَعْتَقَ فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْهَا أَلْفَ أَلْفِ عَتِيقٍ
مِنَ النَّارِ، كُلُّهُمْ قَدْ اسْتَوْجَبَ الْعَذَابَ، فَإِذَا كَانَ فِي
آخِرِ شَهْرِ رَمَضَانَ أَعْتَقَ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ بِقَدْرِ مَا
فَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ أَعْتَقَ مِنْ أَوَّلِ الشَّهْرِ إِلَى آخِرِهِ،
الْقَدْرَ يَأْمُرُ جَبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَهْبِطُ فِي كَبْكَبَةٍ

مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى الْأَرْضِ وَمَعَهُ لَوَاءٌ أَخْضَرٌ، فَيُرَكِّزُ
 اللِّوَاءَ عَلَى ظَهْرِ الْكُعْبَةِ، وَلَهُ سِتْمِائَةٌ جَنَاحٍ، مِنْهَا
 جَنَاحَانِ لَا يَنْشُرُهُمَا إِلَّا فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، فَيَنْشُرُهُمَا
 تِلْكَ اللَّيْلَةَ فَيُجَاوِزَانِ الْمَشْرِقَ وَالْمَغْرِبَ، وَيَبْتُ
 جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْمَلَائِكَةَ فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ،
 فَيَسَلِّمُونَ عَلَى كُلِّ قَائِمٍ وَقَاعِدٍ، مُصَلِّيًا وَذَاكِرٍ،
 وَيُصَافِحُونَهُمْ وَيُؤَمِّنُونَ عَلَى دُعَائِهِمْ حَتَّى يَطَّلَعَ
 الْفَجْرُ، فَإِذَا طَلَعَ الْفَجْرُ قَالَ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا
 مَعْشَرَ الْمَلَائِكَةِ، الرَّحِيلَ الرَّحِيلَ فَيَقُولُونَ: يَا
 جِبْرِيلُ، مَا صَنَعَ اللَّهُ فِي حَوَائِجِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ أُمَّةٍ
 أَحْمَدَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ فَيَقُولُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ
 اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ نَظَرَ إِلَيْهِمْ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فَعَفَا عَنْهُمْ
 وَغَفَرَ لَهُمْ إِلَّا أَرْبَعَةً " قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ: " وَهُؤُلَاءِ الْأَرْبَعَةُ: مُدْمِنُ خَمْرٍ، وَعَاقٌ
 وَالِدِيهِ، وَقَاطِعٌ رَحِمٍ، وَمُشَاحِنٌ " قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ،

وَمَا الْمُشَاحِنُ؟ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "

الْمُصَارِمُ " فَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ الْفِطْرِ سُمِّيَتْ تِلْكَ
الْلَيْلَةُ الْجَائِزَةَ، فَإِذَا كَانَ غَدَاةُ الْفِطْرِ يَبْعَثُ اللَّهُ عَزَّ
وَجَلَّ الْمَلَائِكَةَ فَيَمْضُونَ فِي الْأَرْضِ، فَيَقُومُونَ عَلَى
أَفْوَاهِ السِّكِّكِ، فَيَنَادُونَ بِصَوْتٍ يَسْمَعُهُ جَمِيعُ خَلْقِ
اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا الْجِنَّ وَالْإِنْسَ، يَقُولُونَ: يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، اخْرُجُوا إِلَى رَبِّ كَرِيمٍ يُعْطِي
الْجَزِيلَ وَيَغْفِرُ الْعَظِيمَ فَإِذَا بَرَزُوا إِلَى مُصَلَّاهُمْ
يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لِلْمَلَائِكَةِ: يَا مَلَائِكَتِي، مَا جَزَاءُ
الْأَجِيرِ إِذَا عَمِلَ عَمَلَهُ؟ قَالَ: تَقُولُ الْمَلَائِكَةُ: إِيهَنَا
وَسَيِّدَنَا، جَزَاؤُهُ أَنْ يُوفَّى أَجْرَهُ قَالَ جَلَّ وَعَلَا: فَإِنِّي
أُشْهِدُكُمْ أَنِّي قَدْ جَعَلْتُ ثَوَابَهُمْ مِنْ صِيَامِهِمْ شَهْرَ
رَمَضَانَ وَقِيَامِهِمْ رِضَايَ وَمَغْفِرَتِي وَيَقُولُ: يَا
عِبَادِي، سَلُونِي، فَوَعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا تَسْأَلُونِي الْيَوْمَ
شَيْئًا فِي جَمْعِكُمْ لَا خَيْرَ لَكُمْ إِلَّا أَعْطَيْتُكُمْوَهُ، وَلَا

لِدُنْيَاكُمْ إِلَّا نَظَرْتُ لَكُمْ، وَعِزَّتِي لَأَسْتُرَنَّ عَلَيْكُمْ
عَثْرَتَكُمْ مَا رَاقَبْتُمُونِي، وَعِزَّتِي لَا أُخْزِيكُمْ وَلَا
أَفْضَحُكُمْ بَيْنَ يَدَيِ أَصْحَابِ الْحُدُودِ، انصَرِفُوا
مَغْفُورًا لَكُمْ، قَدْ أَرْضَيْتُمُونِي وَرَضِيتُ عَنْكُمْ قَالَ:
فَتَفْرَحُ الْمَلَائِكَةُ وَتَسْتَبْشِرُ بِمَا يُعْطَى اللَّهُ هَذِهِ
الْأُمَّةَ إِذَا أَفْطَرُوا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ "

İnne'l-cennete le-tüneccedü ve mine'l-havli ile'l-havli li-dühûli şehri ramadâne. "Hiç şüphe yok ki cennet." Le-tüneccedü ve mine'l-havli ile'l-havli. "Bir seneden öteki seneye kadar." Li-dühûli şehri ramadân. "Cennet Ramazan ayının girmesi dolayısıyla, Ramazan geliyor diye Ramazan çıktığından öteki Ramazan gelinceye kadar bir yıl boyunca süslenir, kendisine çekidüzen verir ve hazırlık yapar."

a. Ramazan'ın İlk Gecesi Olduğu Zaman..

Cennet Ramazan ayı için hazırlık yapar. Süslenir, güzelleşir, kendisini güzelleştirir, kendisine sonsuz güzelliklerine güzellik katar.

Fe-izâ kânet evvelü leyletin min şehri ramadâne hebbet rîhün min tahti'l-arşi yukâlü lehe'l-müsîratü tüsaffikü varak eş-câri'l. “Ve Ramazan'ın ilk gecesi olduğu zaman...” Akşam oldu, ufka baktık, hilali gördük, sevinçle ‘yarın Ramazan!’ dedik. Akşam ezanıyla beraber Ramazan'ın ilk gecesi girdi.

“Ramazan'ın ilk gecesi girdiği zaman.” *Hebbet rîhün min tahti'l-arşi yukâlü lehe'l-müsîratü.* “Kendisine *el-müsîre* adı verilen bir mübarek latif rüzgâr Arş'ın altından eser.” *Tüsaffikü varak eşcâri'l.* “Ve Arş'ın altından esen bu *el-müsîre* isimli rüzgâr cennetin ağaçlarının yapraklarını şiddetle sallalar.”

Müsîre kelime olarak, *esâra-yüsîru*, “tozu toprağı katmak, karıştırmak” demek. Herhalde rüzgâr çok hızlı estiği zaman tozu toprağı birden alır ortalığı bir karıştırır ya, rüzgâra o ismin verilmesi ondan olsa gerek.

Artık neden verildiğini Allah bilir tabii, biz cennetin altından esen rüzgârın adının niye verildiğini bilemeyiz de ama kelime o mânaya geliyor. Yani ortalığı birbirine katıştıran şiddetli, hoş, güzel bir rüzgâr bir eser!.. İsminden kuvvetlice bir rüzgâr olduğu anlaşılıyor. Ben öyle seziniyorum, tozu toprağı katan bir rüzgâr... Cennetin ağaçlarının yapraklarını sallım sallım sallar.

Ve hılek'l-masârî'i. “Ve cennet köşklerinin kapılarının halkalarını sallar.” Çok şiddetli bir şekilde sarsar. *Fe-yüsme'u li-zâlike tanîun.* “Bu yaprakların sarsılmasından, cennet kapılarının halkalarından, onların [sallanmasından] öyle bir güzel sesler çıkar ki, öyle bir güzel nağmeler çıkar ki.” *Lem yes-mai's-sâmi'üne ahsene minhü.* “Kulağı olup da sesleri işitenler bundan daha güzel ses duymamışlardır.”

Bunlardan o kadar güzel hoş sesler çıkar. Her şeye kâdir olan Allahu Teâlâ hazretleri çok latif sesler çıkarttırıyor.

Hûru'l-iynü hattâ beyne şurefi'l-cenneti fe-yunâdîne hel min hâtıbin ilallâhi fe-

yüzevicehû. “Gözlerinin karası kara, akı ak, kirpikleri uzun, kudretten sürmeli gözlü hûrî kızları ortaya çıkar, görünür. Ortaya çıkar ve cennetin yüksek burçlarının arasında dururlar.”

b. Hûr-i İyn: Cennetin Güzel Gözlü Huri Kadınları

Cennetin surları var ya, inşaallah Allah gösterir de [görürüz.] Yani duyduğumuz için “var ya” diyoruz. Cennetin etrafı surlarla çevrili, layık olmayanların girmesi mümkün olan bir yer değil. Cennetin surlarının da burçları var, tabii dünya surlarına, dünya burçlarına benzemez. Bu burçların da yüksek kuleleri var, o kulelerin arasından hûrî kızları çıkarlar.

Hûr ne demek?

“Gözü çok iri ve güzel” demek. Böyle “aman ne kadar güzel!” denilecek [şekilde]. Bir insanın gözü çok güzelse *ahver*, müennesine *havrâu* derler, yani gözleri çok güzel olan kişi hanımsa *havrâu* derler. Çoğulu, yani cemi’ siygası, plural siygası *hûr* gelir. Yani “gözleri çok güzel olanlar” demek. *İyn*,

a'yen, yani "gözü yine çok iri olan" demek. Güzel bir irilik yani iri gözlü; böyle kısık değil, küçük değil filan, güzel gözlü... Erkek olursa böyle güzel gözlü insana *a'yen*, kadın böyle güzel gözlü olursa *aynâ'u* derler. Bunların çoğulu da, pluralı da *iyen* gelir, yani böyleseler. Böylece *el-hûru'l-iyenü* demek; "gözü son derece güzel, kirpikleri son derece uzun, ceylan gözlü, badem gözlü" demek. Yani gözü güzel göstermek için şairler neler diyorsa onlardan alâsı...

"Onlar ortaya çıkarlar ve cennetin kulelerinin arasından *fe-yünâdîne*. "Seslenirler."

Kimlere sesleniyorlar?

Bizlere, insanoğullarına seslenirler.

Ne derlermiş?

Hel min hâtıbin? "Yok mu bizi nikâhlamaya, bizimle evlenmeye talip olanlar?" *Hel min hâtıbin ilallâhi fe-yüzevicehû.* "Evlen-dirsin diye Allah'tan bizi isteyenler yok mu?"

"Yâ Rabbi! Bana hûrî kızlarından ihsan eyle!" diye Allah'tan bizimle evlenmeyi isteyenler yok mu ki Allah onu bizimle evlen-

dirsin?" "Yok mu böyle bizi isteyenler?" diye onlar seslenirler. Yani hûrî kızları mü'minlere talip oluyorlar.

Sümme yekulne. "Sonra bu *hûr-i iyn'*ler, güzel gözlü, uzun kirpikli, ceylan gözlü cennet hatunları." *Yâ rıdvân.* "Ey cennetin ulu meleği olan Rıdvan!" Ey cennetin Rıdvan'ı! *Mâ hâzihi'l-leyletü.* "Bu gece ne?" Ey cennetin bekçisi olan en büyük melek, cennetle görevli olan Rıdvan meleği bu gece ne? Bu gecenin özelliği ne? *Fe-yücîbü bi't-telbiyeti.* "Rıdvan isimli melek lebbeyk çeke çeke onlara cevap verir."

Bu lebbeyk çekmek [ne demek?]

Bir, biz hacca gittiğimiz zaman lebbeyk çekiyoruz.

c. Lebbeyk Ne Demek?

Lebbeyk çekiyoruz da sözleri de mâlum; Lebbeyk Allahümme lebbeyk. Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk lâ şerîke leke. Lebbeyk Allahümme lebbeyk. Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk lâ şerîke leke. Lebbeyk Alla-

hümme lebbeyk. Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk lâ şerîke leke. Ve sallâllahu alâ seyyidinâ Muhammed ve alâ âlihi ve sahibihî ve selleme teslîmen kesîrâ...

Hacca gidenler hatırlasın da yürekleri biraz yansın, yürekleri bir cız cuz etsin, hazırlansınlar diye böyle lebbeyk çekiyorum.

Lebbeyk, aslında “cevap vermek” demek. “Buyurun!” demek.

Türkçe’de, “Buyurun!” ne demek?

Ahmet! Buraya gel!.. Ahmet, Ahmet!..

Buyuruun!..

“Buyurun!” ne demek?

[Buyurun,] “emredin” demek. Buyurmak, buyuruk “emir” demek. Bizde, bizim köyde Ahmet’e çağrıldı mı “buyurun” demezler, “Ni vaaa?..” der. Yani “Ne var?” “Ne” demezler “ni” derler. “Buyur!” demezler, bizim o tarafın âdeti başka türlü. Ama herhalde bu “buyurun” demek güzel kibar bir şey. “Emret” demiş oluyor.

Ahmet!..

Emret, buyur, emredersiniz!..

Mesela saygıdeğer bir insana edepli bir ast cevap verirken “Emredersiniz.” [der.] Mesela genel müdür veya bakan müstahdemi çağırıyor;

“Oğlum gel.” [diyor.]

“Emredersiniz efendim.” [diyor.]

Yani emredin demiyor da emredersiniz, ne emrederseniz onu yaparım mânasına.

Araplarda da âdet, çağırıldığı zaman “lebbeyk” demek. Telbiye de, “çağrıya cevap vermek” demek.

Ama Lebbeyk’in anlamı ne?

Arapça’da tesniye deniliyor. Lebbeyk iki, “dual”, ikili siyga diyorlar. [Lebbeyk], “Ben senin iki kat emrindeyim.” demek. Yani “bir defa değil, kat kat senin emrindeyim” demek. Lebbeyk; yani “kat kat emrindeyim, ne istersen buyur” demek.

Biz neden hacca gidince lebbeyk diyoruz? İhramı giydiğimiz zamandan beri neden lebbeyk diyoruz?

Çünkü Allahu Teâlâ hazretleri İbrahim *aleyhisselam*'a Kâbe-i Müşerrefe'yi oğlu İsmail ile yaptırdığı zaman; o da Hz. Âdem zamanından beri mevcut olan temellere kadar kumları eşip temelleri bulup da o Nuh tufanında örtülmüş olan binayı yaptıktan sonra; zaten mübarek bir yer, zaten peygamberler hep orayı ziyarete gelirlerdi. Yeryüzünün en eski, en kutsal, en değerli ibadethanesi... İbrahim *aleyhisselam*'a Allahu Teâlâ hazretleri buyurdu ki;

Ezzin fi'n-nâsi. “İnsanların arasında ezan okur gibi bağır, seslen...”

Ezan da “yüksek sesle bağırmak” demek. Yani kulaklarına duyuracak. *Üzün*, Arapça'da “kulak” demek. Yani kelimelerin çıkışı bak [mâna ile] ne kadar [ilgili.] Ezan da, “kulaklara duyuracak seslenme, duyuru, yüksek sesle duyuru” demek.

Ezzin fi'n-nâs. “İnsanların arasında duyuru yap.” *Bi'l-hacci.* “Haccetsinler diye.”

“Bu senin emrimle inşa ettiğin Kâbe'yi haccetsinler, gelsinler ibadet niyetiyle ziyaret eylesinler diye insanların içinde yüksek

sesle duyuru yap.” diye emretti. Âyet-i kerîmede, “Yüksek sesle seslen ey İbrahim!” dediği var da, hadîs-i şerîflerden öğrendiğimize göre İbrahim *aleyhisselam*’ın teferruatlı konuşması hadîs-i şerîflerde. İbrahim *aleyhisselam* demiş ki;

“Yâ Rabbi! Ben şimdi burada istediğim kadar bağırısam bağırısam [kim duyacak?]”

[İbrahim *aleyhisselam*] Kâbe’yi yaptı, daha etrafında öyle binalar filan yok, saray yok, ev yok, bark yok, insan yok... İnsanlar yerleştiler, mübarek oğlu İsmail *aleyhisselam* büyüdü, peygamber büyüdü, Cürhum kabilesi geldi. Bir kabile filan var ama oradan seslendiği zaman, o Mekke’nin arkası Cebel-i Ebû Kubeys, yüksek. Bu tarafı vadi-i Ebtah, uzun. Aşağı tarafı Mesfele, şu tarafta karşıda kalenin olduğu tepe var, şu taraf da Ecyad tarafı... Yani böyle çanak gibi çukur bir yer, her tarafı yüksek. Şamiye tarafı yüksek. Cebel-i Ebû Kubeys’de Safâ’ya sırtını dayayıp da şöyle baktığın zaman karşı taraf Merve, Şamiye tarafı yüksek. Bu taraf da yüksek, şu taraftan bir vadi geliyor, buradan daha alçalıyor Mes-

fele'ye gidiyor. Mesfele tarafı aşağı... Mesfele zaten suflîden geliyor, yani esfel, Mesfele "aşağı taraf" demek. Seller bu taraftan geldi mi o tarafa doğru gidiyor. Bu tarafta da kale nin üzerine inşa edildiği dağ var. O dağla bu Cebel-i Ebû Kubeys'in arasında da Ecyad var, şimdi hastane olan yer, orası da yüksek. Yani şöyle Mesfele'ye doğru bir kapalı alan...

Allahu Teâlâ hazretleri İbrahim *aleyhis-selam*'a, burada şimdi yüksek sesle; "Ey insanoğulları! Allahu Teâlâ hazretleri bana Kâbe'yi bina ettirdi ve buraya hac yapmanızı, ziyaret etmenizi size emrediyor. Haydi bakalım bu emri duyun ve gelin!" diye bağır, tüm insanoğullarına sesleniyor. İbrahim *aleyhis-selam* da dedi ki;

"Yâ Rabbi! Benim sesim [her yere ulaşmaz,] tüm insanoğullarına nasıl duyurayım?" O zaman Allahu Teâlâ hazretleri;

"Ya İbrahim! Seslenmek senden, sen emrimi tut, yüksel sesle seslen, duyurunu, ilanını yap; duyurmak benden." buyurmuş.

Rabbü'l-âlemîn, âlemlerin Rabbi isterse kâinatın ta öteki ucuna duyurtur!

“Hocam olur mu öyle şey?”

Tabii olur!

İnsanları Allah yaratmadı mı? Bizler Allah’ın âciz, nâçiz kulları değil miyiz? Âciz değil miyiz? Cahil değil miyiz? Aklımız kıt değil mi? Kusurumuz çok değil mi? Bilgimiz eksik değil mi?

Birçok şeyleri bilmiyoruz ama insanoğlu biraz bir şeyler öğrendi öğrendi; hesap kitap öğrendi, mühendislik öğrendi, cihazlar yaptı; fizik kanunlarını, elektrik kanunlarını öğrendi, cihazlar yaptı...

Şimdi buradan biz yayın yaptığımız zaman Amerika’dan duyulmuyor mu? Telefon ettiğimiz zaman Avustralya ile konuşamıyor muyuz?

Bu âciz sümüklü insanoğlu, bîçare, ölümlü, fanî, zayıf insanoğlu Allah’ın verdiği şu kadcılık akılcıkla bu işleri uğraşa uğraşa yapmış...

Yeri göğü yaratan Allahu Teâlâ hazretleri, kâinatın hâlikı Allahu Teâlâ hazretleri duyuramaz mı?!

Âmennâ ve soddaknâ duyurur. Hem duyurur, hem getirir, hem götürür. Bir anda getirir, bir anda götürür. Bir anda...

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz Miraç gecesinde nereleri gezdi biliyor musunuz?

Hiçbir fizik kanunuyla izahı mümkün olmayacak kadar uzak mesafelere, hiçbir kitabın ifade edemeyeceği büyük süratlerle giderek gezdi geldi. Yani o gezdiği yerlerin mesafesi ve o kadar yeri gezmek için harcadığı zamanı düşünürsek, yaptığı sürat ışık hızından filan çok fazla. Çünkü biz insanoğulları bu ışığın hızının da yavaş olduğunu biliyoruz.

Işık bak! Ne kadar hızlı gider; saniyede 300 bin kilometre... Dünyanın çevresi 40 bin kilometredir. “Biiir” dediği zaman yedi buçuk defa, ışık dünyanın etrafında 1-2-3-4-5-6-7,5 defa dönüyor. O kadar hızlı ışık. Öyle hızlı ışık, bir yıldızdan yola çıkıyor, bizim dünyamıza geliyor. Fezaya yayılıyor da, bizim dünyamıza doğru da yıldız fotonları, ışık zerrecikleri geliyor. Biz o ışık zerreciklerinde dola-

yı [ışığı] görüyoruz. Işık fotonları bize doğru geliyor.

“Beş milyon senede gelen yıldızlar var.” demiyor muyuz? Denmiyor mu?

“Ne dedin, bir daha söyle bakayım! Dur ben bayılayım, yatak yapın veya açın şurayı şöyle bir savulun kenara çekilin de ben bu lafı duyunca şuraya yatayım.”

O “biir” deyinceye kadar ekvatorun etrafında, dünyanın etrafına kuşak sarmak isteyen bir insanın yapacağı gibi yedi buçuk defa dolaşan ışık [dünyamıza] beş milyon senede [geliyor.]

Bir dakikada 60 saniye var. Bir saatte üç bin 600 saniye var. Yirmi dört saatte, bir günde, $3600 \times 24 = 86.400$. Üç yüz altmış beş gün. Seksen altın bin 400’ü 365 ile çarpacaksın, ondan sonra bunu [çıkan rakam 31.536.000] da beş milyonla çarpacaksın... Rakamlar, sıfırlar filan yetmez. Şuraya bir sıfır fabrikası kuracaksın, o fabrika sıfır imal edecek, sen de rakamın bu tarafına sıfırları tık tık tık, rakamı yazmak için çoluk çocuğa diyeceksin ki;

“Şu sıfırları alın alın getirin, buraya koyun.” diyeceksin. Türk parasına benziyor bu iş...

Allahu Teâlâ hazretleri işte her şeye kâdir, duyurur.

Hûrîlerin sorusuna Rıdvan meleği cevap verdi yani “Lebbeyk” dedi, buyurun, tamam dedi, cevap verdi.

Ne demiş?

Burada diyor ki, *fe-yücîbü bi't-telbiye*. “Telbiye ile onları cevaplandırdı.” Buradan ben anlıyorum ki, yine Rıdvan bir lebbeyk çekmiş.

Yani tahminime göre neden lebbeyk çekmiş,?

Yani *Allahu ekber, Allahu ekber! Sübhanallah, Sübhanallah!* gibi, işin muazzamlılığını anlatmak bakımından evvela bir lebbeyk çekmiş. *Lebbeyk Allahümme lebbeyk* çekmiş, lebbeykle cevap vermiş. “Ondan sonra demiş ki.” *Hâzihî evvelü leyletin min şehri ramadâne*. [“Bu Ramazan ayının ilk gecesidir.”]

Ben bu hadîs-i şerîfleri çok seviyorum. Bu hadîs-i şerîfleri ilk günden okuyacaktık ki Ramazan'ın 15 gününü kaçırmayacaktık ama 15'i gitti, kaldı yarısı. Yarısı göz yumup açın-caya kadar gitti, biz gafletle 15 günü geçirdik. Hem gafletle, hem cahillikle, hem gafil-likle, hem günahla... Üstelik bir de hem hata ile, hem suçla, hem kabahatle geçirdik!..

Allah bizleri affetsin.

Eğer rahmeti engin olmasa, affetmeyi sevmese biz hepimiz bir günde mahvoluruz! Eğer Allah her günahdan dolayı bizi yakalayıp cezalandıracak olsa, melekler yakamıza yapışıp, “Haydi bakalım şunun cezasını çekeceksiniz.” diyecek olsa hapı yutarız ama namazlar affettiriyor, abdestler affettiriyor, cumalar affettiriyor... Günahları sildiriyor sildiriyor da Allah'ın lütfundan böyle ayakta durabiliyoruz.

[Rıdvan] der ki;

Hâzihî evvelü leyletin min şehri ramadâne. “Ramazan ayı geldi, Bu Ramazan ayının ilk gecesidir bu gece işte.”

Bu böyle, “Arş’ın altından şiddetli rüzgârın, *el-müsîre* rüzgârının estiği, cennetin yapraklarını hızlı hızlı sarstığı, cennet kapılarının halkalarını tıngır mıngır, tıngır mıngır, şıngır şıngır tatlı tatlı seslerle şıngırdattığı, işitenlerin hiçbirisinin o zamana kadar duymadığı kadar güzel sesleri çıkarttığı bugün Ramazan’ın ilk günü...” Rıdvan hûrîlere bildiriyor, “Ondan bunlar oluyor.” diyor.

Ebvâbü’l-ti li’s-sâimîne min ümmet-i sallallahu aleyhi ve sellem. Hem de *fütihat* demiş, *fütihat* dememiş, şeddeli koymuş. Her halde bu kitabı basanın da kendine göre bir bildiği vardır. *Fütihat*; “çok çok açılır” demek, “bütün kapıları açılır” demek. *Fetaha* açmak, *fettaha* teksir, çokluk ifade ediyor. Çok çok çok kapıları, tüm kapıları açılır...

Futtihat ebvâbü’l. “Açılır değil, açıldı.” *Futtihat*, “bu gece Ramazan’ın ilk gününün gecesidir, cennetin tüm kapıları ardına kadar açıldı” demek. *Futtihat* demek öyle demek yani mübalağa var... Bütün kapılar açıldı, bir de tam açıldı. Şöyle azıcık açıldı da, “Kim o?” değil yani. “Açıldı.” diyor. Belki onun

açılmasından da güzel nağmeler çıkıyor. Yani dünyadaki kapıların açılmasından bir ses çıkıyor ya!

Kocaman kalenin kapısı açılırken bir ses çıkmaz mı?

E cennetin kapıları açılırken de kim biliyor neler oluyor ama onu söylemiyor.

Cennetin kapıları açıldı, kimler için?

Li's-sâimîne. "Oruçlular için." Min ümmet-i sallallahu aleyhi ve sellem. "Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in ümmetinden olan oruçlular için bugün cennetin tüm kapıları ardına kadar açıldı." Yekûlüllahü azze vecelle. "Ve çok aziz ve celil olan, sonsuz derecede izzet ve celal sahibi olan Allahu Teâlâ hazretleri buyurur ki;" Yâ Rıdvan! "Ey Rıdvan isimli cennetin en büyük görevlisi olan melek!"

d. Rıdvan Ve Mâlik Melekleri

Tabii cennette çok büyük melekler var da, Rıdvan cennetin asıl en yüksek rütbeli, vazifeli meleği.

Yâ Rıdvan!

Rıdvan'ın da anlamı ne demek?

[Rıdvan] anlam olarak “razı ve hoşnut olmak” demek. İsmi de oradan. Anlam veren isimler de var, isimlerden anlam da çıkıyor. Yani her isimden anlam çıkılmaz, anlaşılmaz belki ama bu isim anlaşılıyor.

İftah ebvâbe'l-cinân. “Cennetin kapılarını aç ey Rıdvan!” *Ve yâ Mâlik!*

Mâlik ne?

[Mâlik,] cehennemden en yüksek görevli meleği, vazifelisi.

Cehennemdeki bütün görevlilerin en büyüğü kim?

Mâlik.

Cennetteki bütün görevli meleklerin en yükseği, hepsinin sahibi, başkanı kim?

Rıdvan.

Rıdvan cennetin, Mâlik cehennemden [en yüksek rütbeli meleği.]

Yâ Malik! “Ey cehennem için görevlendirdiğim Mâlik isimli meleğim!” *Ağlık ebvâbe'l* “Cehennemden kapılarını da kapat.”

Ani's-sâimîne min ümmet-i. “Ümmet-i Muhammed’in oruçluları için cehennemın kapılarını kapat.”

Herkes için değil. Ümmet-i Muhammed’den olacak ve oruçlu olacak. Oruçlu olanlar için, Ümmet-i Muhammed’in oruçlu olanlarına cehennemın kapılarını kapat.

Yâ. “Ey Cebrail isimli meleğim!”

Cebrail de meleklerin hepsinin en üstündeki, en yüksek rütbeli melek.

İhbıt ile’l-ardı meredete’s-şeyâtîni. “Ey Cebrail! Yeryüzüne in, nüzûl eyle ve şeytanların azıllarını, durmayıp faaliyet gösterip azgınlık yapan, faallerini demirlerle bağla.” Onları sımsıkı zincirlere, kelepçelere bağla, demirlere vur.

Ve ğullehüm bi’l-ağlali sümme akzif fi’l-bihâr. “Ve boyunlarına da yine trak demirden bukağları geçir. Ayaklarına, ellerine, boyunlarına kelepçeleri, bukağları geçir, zincirlere bağla, demirlerle bunları sımsıkı etkisiz hâle getirdikten sonra bunları denizlerin içine at.” Bu şeytanları bu bağlı haliyle ummanların içine at yâ Cebrail.

Hattâ lâ yüfsidü alâ ümmet-i habibî siyâmeüm. “Benim habibim, sevgili kulum Muhammed-i Mustafâ’nın ümmetinin oruç tutmalarını ifsat etmesin şeytanlar diye bunları böyle derleyip toplayıp, zincirleyip, bukağlayıp, kelepçeleyip ummanların içine at yâ Cebrail!”

Ve yekûlullahu azze ve celle fî külli leyletin min şehri ramadâne selâse. “Ve sonsuz derecede izzet ve celal sahibi olan Allahu Teâlâ hazretleri, Ramazan’ın her gecesinde üç defa seslenecek olan münadîye, meleğeder ki, şöyle seslen.” *Hel min sâilin fe-u’tiyehû.* “Var mı bir dileği olup da benden dileğini isteyen, ki istediğini vereyim.”

Münadî üç defa seslenir; “Var mı bir isteği olaan! Ki Allah istediğini verecek ona, istesin.”

Hel min tâibin fe-etû aleyhi. “Var mı günahlarına tevbe eden, Allah onun tevbesini kabul edecek, teveccüh buyuracak ona, affedecek.” Seslenir...

Hel min müstağfirin fe-ağfire lehû. “Var mı bir mağfiret dileyen benden, ki onu afv u

mağfiret edeyim.” diyor Cenâb-ı Hak. Mağfiret edecek...

e. Parayı İslâm Yolunda Harcamak

Men meliye ğayra'l ve'l-vefiyye ğayra'z.
“Kim borç verecek.” *Meliye ğayra'l.* “Hiçbir şeyi olmayan bir kimseye değil de, her şeyi bol olan, hazineleri dopdolu olana kim borç verecek?”

Ne kastediliyor?

Allahu Teâlâ hazretleri zengin değil mi? Zenginler zengini değil mi? Hazineleri sonsuz derecede çok değil mi?

Allah'a borç verecek...

Allah'a borç vermek nasıl olur?

Parasını İslâm yolunda harcamakla olur. Allah rızası için vermekle, saçmakla, infak etmekle olur.

Kime borç vermiş oluyor böyle din yoluna para harcayan bir kimse?

Allah'a borç vermiş oluyor. Allah bu; muhtaç değil, fakir değil ama imtihan... Baka-

lım sevdiği malı, parayı pulu benim rızam için verebilecek mi diye, borç istiyorum diyor.

Lâ teşbih ve lâ temsil, ben çocuğun elinde beş tane otomobil oyuncuğı görüyorum kucaklamış;

“Şunun bir tanesini bana ver.” diyorum,
“Vermem, olmaz!” diyor.

Benim arabaya ihtiyacım yok, neden istiyorum ben?

Zaten arabanın tekerlekleri bozulmuş. Zaten verse de ne yapacağım onu. Alsam bir başka çocuğa versem, bir bakar atar. Ama imtihan... İşte onun için buyuruyor ki;

“Hazineleri dopdolu olan, bomboş değil, tam takır fakire değil de dopdolu olana kim borç verecek?”

Yani “Allah rızası için kim para harcayacak, Allah’ın emri üzere, Allah’ın gösterdiği yere kim para harcayacak?” demek.

Allah’ın gösterdiği yere para harcayan bir insan [ne yapar?]

Mesela Allah’ın gösterdiği yer nedir?

Camidir, cami yapar.

Allah'ın gösterdiği yer nedir?

Haktır, umredir.

Allah'ın gösterdiği yer nedir?

Cihattır.

Allah'ın gösterdiği yer nedir?

Müslümanlara, fakirlere yardımdır. Bunlara yardım yapın.

f. Sadaka Vermekle İnsanın Malı Eksilmez

Tabii yardım yapan bir insanın parası kesesinden gitmiş oluyor, gidiyor. “Şu kadar bin kron verdim gitti hocam..” Yüreği verdiği için cız cız yanıyor. Şimdi gitti ama sanki borç vermiş gibi Cenâb-ı Hak onu kat kat [geri] verecek.

Nereden belli?

Peygamber Efendimiz yemin ediyor; “Vallahi hayır ve sadaka vermekle insanın malı eksilmez.”

Yemin ediyor, Peygamber Efendimiz boş yere yemin eder mi?!

Yemin ediyor verecek, fazlası gelecek. Çok daha fazlası gelecek. Hem de Allah çok çok sevap verecek. Onun için Cenâb-ı Hak, “Yok mu hazineleri dopdolu olana, bomboş tam takır olana değil, dopdolu olana borç verecek?” diyor. Yani “Yok mu kesesinin ağzını Allah için, Allah rızasını kazanmak için, İslâm yoluna müslümanlıklara harcayacak [kimse]?” demek bu.

Başka?

Ve'l-vefiyye ğayra'z. “Hem de borcuna sâdık olup borcunun üstüne yatmayan.”

Vefî ne demek?

“Vefalı” demek...

Yani “Tamam, borç aldysak vereceğiz ya, gününde vereceğim!”

Tamam, o sağlamdır, o borcuna sadıktır, verir.

Bir de borcu aldı mı vermeyenler var; kaçırın, kaynatan, atan, alacaklıya kan kusturan, bir daha tevbe ettiren, “Bir daha birisine borç vermek mi, aman, aman Allah, aman Allah vermiyorum!” dedirten insanlar

var... Parası var [borcunu] vermiyor. Zaten senden istediği zaman de belki ihtiyacı yoktu da seni tırtıklamak için kafese koydu. Geldi, yalvardı yakardı [aldı parayı...]

Ben kendi halinde bir asistanım üniversitede. Şimdi bana birisi cuma günü telaşlı telaşlı nefes nefese geldi, tak tak kapıyı vurdu. Buyur dedim, girdi içeri odama. "Hocam, çok sıkıştım, ani şu anda ihtiyacım var, şu kadar bin para verir misiniz bana?" dedi. Yıllar önce... "Pazartesi vereceğim." dedi.

Bu hem bizim fakültede memur, yani fakültemizin bir yerinde çalışıyor, hem memur, hem de bizim fakülteden okudu, talebemiz... Mezun oldu, oraya memur oldu. İlahiyattan mezun, talebemiz... Hem benim talebem hem de benim çalıştığım fakültede memurum. Cuma günü benden borç aldı, pazartesi günü borcunu verecek. Yıllar geçti, hâlâ o pazartesi gelmedi. Soruyorum gördükçe;

"Ya ne oldu, bize yani hemen iki gün sonra vereceğim diye para almıştın?"

Ben zengin bir insan değilim, hani böyle kesesi kasası dolu olan bir insan da değilim.

Benim de kendime göre ihtiyacım var filan... Ama benden istedi, benim de yanımda para oldu mu yok diyemiyorum.

“Hocam paran var mı?”

“Ee var.”

“Verir misin?”

“Vermem” de diyemiyorum. Gelmedi o para.

Müstahdemin bir tanesi iki vasıta ile benim evime geldi. Benim ev fakülteden uzak. Pazar günü müydü bir tatil gününde geldi, kapıyı çaldı;

“Hocam çok ihtiyacım var, Kars’a gideceğim, Karslıyım. Yol param yok, bana para verir misin, işte orada şu var da, bu var da... mazeret, artık ikna edici şey... sana sonra vereceğim.” filan diye [para istedi]. Benden Kars’a gidiş dönüş parası aldı, hâlâ verecek... Aradan 30 yıl mı, 40 yıl mı geçti, vermedi. Ben verdiklerimin bazılarını unutuyorum ama bunlar unutmadıklarım.

Bazen de böyle diyorum ki ben birilerine para veriyorum unutuyorum filan diye söylü-

yorum. Bir gün de ilginç bir şey oldu. Yine böyle buna benzer yeri düştü de anlatıyorum yani borç verip de sen borç vermişsin de alamamışsın onun misâli...

Niye ben kendimden misal veriyorum?

Yani gerçekten olduğunu göstermek için. Tabii sizin de böyle misalleriniz vardır, yani vermiyor parayı adam. Bin bir yalvarmayla alıyor, bin bir defa yalvarıyorsun sen ona kendi paranı geri almak için... Daha çok yalvarıyorsun, vermiyor.

“Ya sıkıştım, işim var!”

Vermiyor.

Ben böyle bir şey anlatırken bir tanesi;

“Haa hocam..” dedi, kesesine davrandı, çıkarttı 300 mark mı bir şey verdi bana.

“Ne bu?” dedim. Dedi ki;

“Hocam ben senden zamanında bir 300 mark almıştım, şimdi hatırladım.” dedi.

O da unutmuş. Ben verdiğimi unutmuşum.

“Emin misin, yani ben bak hiç hatırlamıyorum bu verdiğimi.” dedim.

“Yok dedi, almıştım hocam, filanca zaman bilmem nerede.” dedi.

Peki, aldık o zaman.

Allahu Teâlâ hazretleri burada diyor ki; “Kimdir o kimse ki hazineleri dopdolu olan, tamtakır olmayana, borcuna sâdık olana, borcunun üstüne yatmayana borç verecek kimdir? Yani “Ben Azîmüşşan’a kim borç verecek? demek istiyor. Yani “Ben borcuma sâdıkım veya hazinelerim dopdolu, siz harcayın, ben kat kat vereceğim.”

Ne kadar güzel ifade, ne kadar güzel ifade! Hazineleri dopdolu olan, tamtakır olmayan, borcuna sâdık olan, borcunun üstüne yatıp da zulüm edici olmayana kim borç verecek?

Ne demek bu?

“Fakire, fukaraya, İslâm’a kesenin ağzını açıp, hayır hasenât, sadaka kim verecek?” demek. Çünkü bu verilenler Allah’a gitmiyor. Hatta Kur’ân-ı Kerîm’de buyuruluyor ki, kur-

ban kesiyoruz, *Bismillahi Allahu ekber* kurban kestik.

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَائُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ
التَّقْوَى مِنْكُمْ

*Len yenâlellâhe luhûmuhâ ve lâ dimâuhâ.*¹ "Allahu Teâlâ hazretlerine bu kurbanların etleri, kanları ulaşacak değil."

Allah'a et mi götüreceksin, Cenâb-ı Hakk'ın ete mi ihtiyacı var! Onları da yaratan O, seni de yaratan O. *Ve lâkin yenâluhu't-takvâ minküm.* "Sizin takvanız, dindarlığınız, Allah için fedakârlık yapabilmeniz, o duygularınız Allah'a ulaşacak."

Yoksa etler ulaşacak değil! Etler fakara-ya dağıtılacak, kurbanlıklar komşulara, yakın-lara dağıtılacak.

Evet, bir cümle daha okuyup bırakacağız çünkü çok uzun. Bir işaret koyacağız şurasına, saat hududu geçti.

¹ 22/Hac, 37.

Kâle ve lillâhi azze ve celle fî külli yevmin min şehri ramadâne inde'l-iftâri elfü elfi atîkîn mine'n-nâri küllühüm kadi's-tevcebe'n.

“Ravi diyor ki...” Veyahut râvi Peygamber Efendimiz'den duydu, “Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz diyor ki...” *Ve lillâhi azze ve celle.* “Son derece izzet ve celal sahibi olan Allah'ın.” *Fî külli yevmin min şehri ramadâne.* “Ramazan'ın her gününde.” *Inde'l-iftâri.* “Orucu açma zamanında.”

“Ramazan'ın her gününde orucu açma zamanında.” *Elfü elfi atîkîn mine'n-nâr.* “Cehennemden bin bin azatlısı vardır.”

Bin bin ne demektir?

Milyon. Bin bin.. *Elfü elfi atîkîn mine'n-nâr.* “Milyon cehennemden âzat ettiği insan olacak.” *Küllühüm kadi's-tevcebe'n.* “Halbuki hepsi cehenneme girmeye müstehak olmuştu.”

Cehenneme girmeye müstehak olmuş insanlardan *elfü elf* yani bin kere bin, yani milyon tane kulu vardır. Cehennemi hak etmiş

ama Allah affediyor, âzat ediyor, cehennemem sokmuyor. İşte böyle...

Daha hadîs-i şerîfin üçte birine yaklaştık. Veya beşte ikisine yaklaştık, yarısına gelmedik daha, öteki tarafını sonra okuruz çünkü cemaati de fazla sıkıştırdın mı o zaman [başka şeyler olur.]

Vidayı fazla sıktın mı ne olur?

Pat diye somun bir yerden çatlar.

el-Fâtiha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15 Ramazan 1421 / 12.12.2000

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

